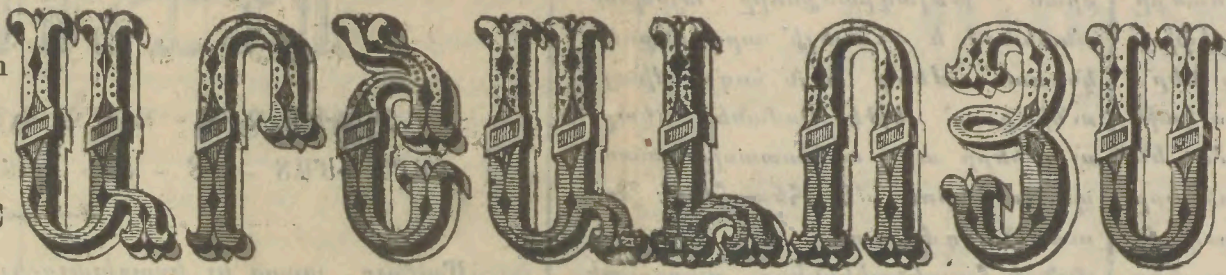

ՀԱՍՏԷ

Rédaction du Journal Arménien "ARCHALOUYCE" Hotel d'Arménie S. Bulbulian (Egypte) LE CAIRE

ՔԱՐՏԱՆՈՐԿՈՐՈՒԹԻՒՆ

Table with subscription rates: 40 Եգ. 20, 12 Եգ.

ԱՂԳԱՑԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԽ ՆԱԹԱԹԵՐԹ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Ապագի բաժանորդագրութիւն չի ընդունուիր

Directeur EGHICHÉ TOROSSIAN
Երանգումները մասնաւոր պայմաններով կ'ընդունուին
Ձեռագիրները եւ չեն տրուիր

ՅՅԹ 25 ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԲԱԳԻՐ ԵՂՆՇԷ ԹՈՐՈՍՅԱՆ Արտօնեայ եղիպսական Կառավարութեան ԿԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԳԱՆՁԱՊԻՏ ՄՈՒՆԱՍ ԵՐՈՒՆՅԱՆ ՅՅԹ 255

Ն Ո Ր Ծ Ա Ն Ո Ւ Ց Ո Ւ Մ

Թերթիս Վեցամօէին լրման, այսինքն ներկայ Յուլիոս ամսոյ ըսկիցըր, Վարչութեան Գանձապետ Մեծ Տ. Ս. Պիւլպիւլեան անձնական գործերու և զբաղմանց պատճառաւ չուզելով շարունակել իր Գանձապետի պաշտօնը, ստիպուած եղանք նոր կարգադրութիւն մը ընել:

ԱԿԻՆ ԱՂՋԻԿԸ (ՉՐՈՑՑ)

Սարերու տղան էր ան, որ ամէն օր արեւամարին սրինգը անոյշ ամելով՝ ոչխարները փարախ կը տանէր: Սարերու աղջիկն էր ան, աննըմաններու մէջ միայն իրեն նման, որ նոյնպէս ամէն օր արեւամարին, կուծը ուսին, ճոռոզիով ակէն տուն ջուր կը տանէր: Ու ամէն օր սարի կուշտէն կը լսուէր տղուն սրինգը անոյշ եւ աղկան գեղգեղը դիւթող: Օր մըն ալ հովը խենթ ու անառակ, սրինգը խառնեց գեղգեղին: Տղան գլուխը գարձուց զարմացումով, եւ աղջիկը՝ մագերը ճակտէն վանեց հետաքրքր: Այդ օրը՝ սրինգը օղը չլեցուց, ոչ ալ երգը դիւթողի խառնեցաւ ջուրերու կարկաշտին հետ: Սրինգը ճամբայ ինկած էր գեղգեղը փնտռելու, գեղգեղը ճամբայ ինկած էր, սրինգը չգտնելու: Հնձանին հարեւան հանդիպեցաւ իրարու, տրոփուէն նման ամպրոպներու գուպարին: Տղան՝ անցաւ գնաց հովին պէս արագ, աղջիկը՝ փախաւ թուա ծիծուան պէս կայծակ: Ետտ ու շատ օրեր հանդիպեցան իրարու, եւ հանդիպելու ճամբայ կարծես չիկնած, զսպանակէ մղուած ի պէս փախան իրարէ: Հասկցան, ճանչարեցան, բայց չի խօսեցան, նայուածքները չէ՞ որ լեզու ելած էին: Սակայն կրակը ինկած էր տղուն սրինգը եւ կնոջական բնազդը արթնցած աղջկան մէջ:

— Կուժից թուշից, մագեր նագից, հոգիս գերի, հծծեց օր մըն ալ տղան գլուխը փարախ: Արծաթ ծիծուա մը, ճիւղին ճնձղուկը ճիւղով թոցուց անարեկ եւ փախաւ աղջիկը, քահարէր սարերուն կողքն ի վեր: Զի յուսանատեցաւ տղան, եւ օրեր, ամիսներ կրկնեց ու կրկնեց: — Կուժից թուշից, մագեր նագից, հոգիս գերի, քահարէր միայն: Սակայն օր մըն ալ աղջիկը չի փախաւ, ու մնաց անշարժ՝ կարապին պէս ափին թառած, երեսը ջրերուն, մագերը հովին, հագաց, թղպը, եւ չունչի պուտիկի մը մէջէն փախցուց: — Կը սիրես զիս: — Ինչպէս մեղուն վարդերը, եւ խառնուակի ձուկը կարթերը: — Ուրեմն ի՞նչ կուտաս ինձի նայիմ: — Բան մը չունիմ որ քեզի տամ հուրիւս, կակազեց տղան, ուրախութենէն արքշիւ, մաղախիս օրահացը քեզի, ա՛ն: Խնդաց աղջիկը. « Այս ի՞նչ չոր հաց »: Ու նետեց հացը ջուրին: Աղջիկները առին տարին օրահացը հոտաղին: Յաջորդ օրը հարցուց աղջիկը: — Ուրի՛շ, ուրի՛շ... — Ահա սրինգս, սրտիս, սիրոյս միջնորդ, ա՛ն, ան ալ քեզ: Խնդաց աղջիկը. « Այս ի՞նչ չոր փայտ »: Ու նետեց սրինգը ջուրին: Աղջիկները առին տարին սրինգն ալ սարերուն: Երրորդ օրը աղջիկը հարցուց կրկին, մագերը չուէր: — Այ բան չունի՛ս որ ինձի տաս... — Զէ՛, չնչաց տղան, լացը աչքին: — Կուզեմ որ այդ աղուոր աչքերդ տաս ինձի քանի որ ինձի համար կուլան անոնք: Նստաւ տղան ջուրի եզերքին, եւ ժամերով լացաւ, լացաւ, ա՛յնչպի լացաւ, որ իր կայայտ աչքերը խառնըուեցան ջուրերու կայայտին: Աղջիկները առին տարին աղուոր աչքերն ալ աղուոր մանչուկին: Զորրորդ օրը ըսաւ աղջիկը. — Եւ զե՛ն եւ զե՛ն, կ'ուզեմ որ այդ սրունքներդ տաս ինձի, չուէր չուէրս ու չուրջիս: Նստաւ տղան ջուրի եզերքին, եւ սկսաւ ձեծել, թոպել սուր սուր սարերը, սահանքին, միջին որ մասնները փրթան, եւ սրունքները ինկան ջուրին: Աղջիկները առին տարին սրունքներն ալ տղուն, հովին հետ մթնոլորտը ուղղել սրունքները հոտաղի: Հինգերորդ օրը ըսաւ աղջիկը. — Կ'ուզեմ որ ինձի համար փետրդ տես մագերը զխուղ: Նստաւ տղան ջուրի եզերքին, ու մատները ինկան մագերուն մէջ ա:

ծուխ, նման հնձանին մանգաղին, եւ սեւ մագերուն զարձարձիկ ու շտապ անկումէն, ջուրերն ալ սեւացան պահմը: Աղջիկները առին տարին շուտ շուտ մագերն ալ տղուն, եզերքին տերեւներուն հետ թափթփող: Վեցերորդ օրը ըսաւ աղջիկը. — Սիրուն ախաներդ ցոյց կուտաս ինձի, լա՛ւ անոնք ալ տու՛ր ինձի: Նստաւ տղան ջուրի եզերքին, զարկաւ թշիկը նուշիկ քար ու սարի, եւ մարգարտի հատիկներ ճողփեցին ջուրերուն զիրկը լոյծ: Աղջիկները առին տարին այդ աստղերն ալ ինկող: Եօթերորդ օրը ըսաւ աղջիկը. — Թեւերդ մնացին, մէջքիս պարեգոտ, համարյոք վանդակ. զանաք ալ տուր ինձի: Նստաւ տղան ջուրի եզերքին, եւ պաւ ուժով ուժով շարժել, թօթուել թեւերը օդին, մինչեւ որ անոնք ալ փրթան ինկան ջուրին: Աղջիկները առին տարին թեւերն ալ հոտաղին, ջուրերն ի վար, նման կտորած նաւակի մը թեւափնտրուն գրեւհար: Ութերորդ օրը, բան մը չ'ըսաւ ալ աղջիկը, այլ զղուանքով դիտեց պահմը իր ոտքերուն տակ ոլորտող, խլրտող մսակոյտը զազրելի եւ հրեց կոյտը ջուրին: Քար մը սուր, անկումին մէջ, չեչտակի ծակեց ծակծակեց իրանը պարմանին, ու հոտաղին սրտը դեռ տաք, տրոփուն ու արիւն ցաւակտուն ծեփ ծեփաց ալիքներուն վրայ, արիւնով, արեւով օժուած: Աղջիկը նայեցաւ, նայեցաւ, երկար նայեցաւ ու սրտմտած գոչեց: — Կտոր, կտոր ըրի քեզ, ամէն մէկ կտորէդ զուր ուզեցի խլել սէրը քեզմէ, բայց այ՛ չար տղայ, զիս սրտիդ խորն ես պահիր հա՛, շուտ զիս ինձի զարձուր. զիս ինձի տուր: Ու ձեռքաւ դէպի առաջ, ցատումով առցուն, ինքզինքը խլելու ինքզինքէն ելած հէգ հոտաղին սրտէն: Ծոզիվուն մը պզտիկ, ճիւղ մը սուր, թռչունները փախան, տերեւները սըրսըփացին, ջուրերը իրար անցան, ու մամուռները իրար խառնուեցան: Անմասններու մէջ միայն իրեն նըման սարերու աղուոր աղջիկը սահած ինկած էր ջուրը: Աղջիկները խեղդուող զի սարսափին մէջ, իր սարսուռն մարմինը առին տարին կպտուցին հոտաղին սարսուռն սրտին: Հովը՝ խենթ ու անառակ, այդ օրը նորէն խառնեց սրինգը գեղգեղին: Տղուն՝ դեռ բաբախող սրտին վերջին զարկն էր երգը անուշ սրինգին, աղջկան՝ հոգեվարքի վերջին հանդիւնն էր գեղգեղը դիւթող:

ՅԱԶՈՐԴ ԹՈՒՈՎ

Խմբագրական ԵԴԻԳՏԱԶԱՅ ԶԱՐԹՕՒՔԸ ԵՒ ԶԱՅՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՂՆԵՐԸ ԳԻՍ - ԶՕ Գրական ԵՂԱՍԻՅՐ, ՊԷՏՔԷ ԱԳՐԻՆ Ժամ Ռիշթեհ ՊԱՀՆ Է ԻՐԻԿՈՒՆ... Աճանօթ Մալեթից Բաժնից ՌԱՌԻԼ ՔՕՆՏՈՒՆ Հագուեսթ եւ Կիկը Իիյ մըն ալ Զակազիկէն Մեղայազիւր Եւլն. Եւլն. Եւլն. Զակազիկէն « Արշալոյս » գնողները պէտք է դիմեն Տ. Գ. Համբիկեանի, եւ կամ ձեռքէ վաճառողին:

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԹԱՂԻԱԹ ՊԷՑ ՈՃԻՐ ԿԸ ԹԵՂԱԿՐԷ Լմալոյ Տը թուականաւ ստացուած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ՛ Սթամպուլի մէջ մեծ տօնախմբութիւն մը տեղի ունեցած է ի յիշատակ Օսմանեան յեղափոխութեան յաղթանակին: Ետտ մը պաշտօնատարներ և սպաներ մասնակցած են այդ հաւաքումին: Պօլսոյ ներքին Գործոց նախարարը Թալէաթ Պէյ, կը յաւելու հեռագիրը, փափաքած է ներկայ ըլլալ հաւաքումին և համառօտ ատենախօսութիւն մը արտասանած է, որուն մէջ ըսած է թէ՛ Սուլթան Համիտի և առաքեալը, Եէմսի փաշա՝ եթէ Մանասթրի մէջ սպանըուած չըլլար այն օրը Արիֆ պէյի ձեռքով, — սերագործ ֆիլիսոփ Պէյի նման ներկայ է եղեր — Յեղափոխութեան դատը չ'պիտի յաղթանակէր և իթթիհատի Գոմիթէն պիտի ջնջուէր: Ու Թալէաթ պէյ՝ կ'ըսէ նոյն հեռագիրը, ժողովարարէն մեկնելէ յառաջ, գրկախառնուելով համ:

ՌԱՌԻԼ-ՔՕՆՏՈՒՆ

բուրած է Շէմսի փաշային՝ որ պարտաճանաչ մէկն է եղեր իր կեանքը զօհելու չափ, սպաննելը՝ Արիֆը։

Ձի գիտցուի թէ՛ Պօլսոյ ներքին Գործոց նախարար Թալէաթ պէյին հաւանութիւնը առած են հեռագրական գործակալութիւնները նման բարդ-իմաստ հեռագրով մը աշխարհի չորս ծագերը տարածել պատասխանատու յայտարարութիւնը բարձրատիճան պաշտօնատարի մը, որուն հոգն ու մտածումը՝ բայց միակ մտածումը, պէտք էր որ ըլլար իր խնամոցը վստահուած երկրին ամենափոքր միջատներէն ու մրջնակներէն սկսեալ, մինչև Աստուծոյ պատկերին նմանութեանը վրայ չափուած և նուազ ու այնպէս ստեղծուած մարդ էակը պահել պահպանել ամէն կարգի պատահականութիւններու դէմ։ Իստակարգի խտրութիւն չկայ...

Մինչդեռ Թալէաթ պէյ, գերկրնդխառնուելով կործանէր ոճիր արտաբերող և ձեռքերը արիւնաչաղախ մարդակերպի մը հետ, ըսել կուզէ թէ՛ ինք իր պաշտօնական հանգամանքովը ոճիրը ներելի կը գտնէ, որու վրայ որ ալ գործադրուած ըլլայ այն, Շէմսի փաշայի մը կամ ո՛ր և է Խանսի պէյի մը վրայ, բաւական է որ իրենց հաշտոյն և հրահանգով գործուած ըլլան անոնք։

Իստի որ այս այսպէս, ուրեմն զարմանալու պատճառներ գոյութիւն կը դադարին, եթէ որ մը հետեւեալ իմաստով յայտարարութիւններ ալ լսենք պաշտօնական բերաններէ։

Իրախնասի կողմիցէն պիտի ջնջուի՝ եթէ Հայաստանի մէջ քանի մը հարիւր հազար հայեր կոտորածով չի բնաջնջուէին...

Իրախնասի կողմիցէն պիտի ջնջուի՝ եթէ Ատանայի և չըջկանեբուն մէջ մարդախոյոյ աւերածներ տեղի չունենային և քանի մը հազար խեղճ հայեր չի բնաջնջուէին։

Իրախնասի կողմիցէն պիտի ջնջուի՝ եթէ Կ, Պօլսոյ մէջ մեր իսկ քիթին տակ, քանի մը պայքարող խմբակիւններ իրարու ետեւէ անգիտ աշխարհը չի զրկուէին առանց քրնութեան և թերեւ առանց ու է յանցանքի և մանաւանդ քեզի հետիւցող Իրախնասի կողմիցէն պիտի ջնջուի՝ եթէ Տրիպոլիտան նահանգները Խալապիկան սեփականութիւն չի դառնային...

Իրախնասի կողմիցէն պիտի ջնջուի՝ եթէ Պալքանեան պզտիկները՝ Օսմանեան հոգերը չի հափափէին անխղճօրէն ու Ալպանները ապրտամբութեան դրօշ չպարզէին։

Ու այսպէս չըլլալիք շատ մը բաներ պէտք էին տեղի ունենալ, Իրախնասի Գօմիթէն չի ջնջուէրու համար, որպէս զի անոր Շէմսի վարեն այնպիսի կեանք մը՝ որուն նմանին դէմ իրենք էին որ պահ մը առաջ ծառայած էին, հացի խնդիրներ կարգադրելու համար անտարակոյս։

Հոգ չէ որ Թալէաթ պէյի գիր-

կրնդխառնուները և դէպի ոճիր բրած թելագրանքները այսպիսի անախորժ և աւաղելի՝ արգիւնքներ կուտան, մենք այն հոգը միայն ունինք որ՝ եթէ Օսմանեան կալուածները այս անպատասխանատու պայմաններուն մէջ հետզհետէ նուազին՝ դժբաղդ օր մը՝ մեր օսմանցի հայրենակիցները ապրուստի օրինաւոր միջոցներէ զրկուելով, ապօրինաւոր միջոցներով մեր միտերը պիտի կրծեն անխնայ...

Իրաւացի է ուրեմն որ՝ տնցեալ օրեր վերոյիշեալ հեռագրով կարգացուելու ատեն գաւառացի կոչու ու անգրագէտ մէկը սրտմտելով բացազանչութիւն մը արտասանեց արձօն՝ որուն սղագրուածը այս տողերուն վրայ աւելցնել պատշաճութեան դէմ պիտի ըլլար...

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԽՄԲԱԳԻՐ

ՎԱՐԺՈՒՀԻ ԿՈՒՉՈՒԻ

Պատուաւոր ընտանիքի մը երկու փոքրիկները դաստիարակելու համար վարժուհիի մը պէտքը կայ։

Գոհացուցիչ ամսական։

Իրիւկ և Արշալոյս ի Տնօրինութեան։

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՈՒՄ

Մարդկային ցեղը շատ անգամ կարգ մը նախապաշարուածներու մէջ այն աստիճան յառաջ գնացած ըլլալ կը թուի՝ որ օր մը՝ անհաւատութիւնը՝ զոր մենք չարաչար կը պախարակենք՝ կրօնքներուն ու հաւատալիքներուն մէջ ամենէն գերագոյն տեղը պիտի գրաւէ և ընդունելին պիտի համարուի, երբ մարդիկ հետզհետէ հաւասարապէս զարգանան գիտութեան մէջ և դատողութիւնները նոյն չափով ընդարձակուին։

Անհաւատը չի՝ հաւատար այն բաներուն, որոնք տրամաբանութեան հետ չեն հաշտուիր, և յօժիգ չեն, իրական և դրական ըլլալէ շատ հեռի կը մնան։ զոր օրինակ, և էջը ծառը կ'ելլէ, ձուկը կը թռչի, մածուը սև է, և ի պէս բաներու հաւատք ընծայելուն նման տխմարութիւն կըլլայ աշխարհիս վրայ...

Ու շատեր են՝ որ տգիտաբար անհաւատութիւնը մեղադրելի ու պախարակելի կը համարին, ու միև կողմէ պարտաւ խօսուէրու հաւատար ցողները իբրև պարկեշտ և խեղացի մարդ կ'ընդունին։

Ընդհակառակը՝ պէտք էր որ հաւատացեալներ պախարակելի տրագէտ ու յիմար նըկատուէին՝ իսկ անհաւատները՝ մարդերուն ամենէն լաւագոյնները, Օրինասէրները՝ պարկեշտները, անգիտանքն ու օգտակարագոյնները համարուէին։

Սա յայտնի բան է որ նախապաշարուած նախադուռներն են կրօնքները, որ իրենց մեծագոյն մասամբ տգէտ ու մակարոյժ պաշտօնեաներովը դարերէ ի վեր կատարի

ԱՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲ.

ՊՅԵԶԱԿ ԱՐԱՆՑ ԵՐ ԿԱՆԱՆՑ
ՇԱՐԱ ԷՄԱՏ - ԷՏ - ՏԻՆ, ՍԱՆ ԺԱՉԻՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԴԻՄԱԾ

Մաքուր, արագ և արաշխատրեղի և ներ պատրաստած ԳՕՍ ԹԻԽՄ-ՆԵՐԸ ամեն անոնց համար, որոնք կուզեն ճաշակաւոր հագուստներ ունենայ, Չախարո գ, Աերով։

ՏԱՐ ԶԻՍ ՕԴԱՆԱԻ

Ա. Ի. - ին

Ա. ծուին մրցակից, երկնից հարեւան, Աստուծոյ դրկից, ամպերու արքան, Թեւերուդ վրայ կ'ուզեմ որ հանգիստ, Ու այդ բնութեան կուզեմ որ փախչիմ, Դիւանահարեւոյն այս կեղծ աշխարհէն։

Տա՛ր զիս օղանաւ, վե՛ր անպէս, օղեն, Տա՛ր մարմինս յոգնած կեանքի ձանձորոյնէ, Տա՛ր զիս շա՛տ հեռու, կրցածիդ շափ օտ, Աշխարհ՝ մ'որ ըլլայ պարտաւ, ինձ օտար, Ուր՝ մարդու շունչը պղծած ըլլայ դեռ, Իր օղը մաքուր, թեթեւ զերթ եթեւ։

Հոս՝ ամեն մէկ քառ սլաք մ'է արտիւն, Հոս՝ ամեն նայուածք ասանք մ'է քոսիւն, Հոս՝ ժպիտի ասկ ժանիք կայ արուած, Հոս՝ գրկերու մէջ ասեղ կայ դրուած, Կը գրկեմ մարդը կուրծքը կը ծակեն, Պագ կուտան ճակիւն, կը կիցեն ասկէն։

Տա՛ր զիս օղանաւ, մարդ ու ընկերի Պիղծ շրթաններուն հոգիս է գերի, Մանր է այդ յոժը, փշի՛ն՝ զայն վզես, Տա՛ր զիս օղանաւ, օտար ուր որ կուզես։

Խեղդեց կեղծիքը իրար շուրթիս, Կոտորեց վասը շարերը արտիւն, Ապերախս օտար հոգիս պաշարեւ, Ապերախս արտար ետքս կաշարեւ, Տա՛ր զիս օղանաւ, յանձնէ՛ օղերուն, Օղերուն կորչիմ, քայց ոչ մարդերուն Չեղիւն մէջ՝ սո՞ւսած կեղծ համակրակեմով՝ Ետախառնած ժպտով, ու ֆամահրակով։

Արժուին մրցակից, երկնի և նոր Եանէն, Տա՛ր զիս օղանաւ, օտար այս աշխարհէն։

(Եգիպտոս) ԱՆՄԱՆՕԹ

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄ - « Անձանօթ » ին յառաջիկայ վեց ամսուան մէջ գրած բոլոր ոտանաւորները տարւոյս Դեկտեմբեր ամսոյն մէջ Հատորիկի մը վերածել որոշուած ըլլալով, թէ՛ Պօլսոյ մէջ և թէ՛ ալլուր, առանց Հեղինակէն արտօնութիւն առնելու՝ ընդօրինակութիւնը արգելու է։

պայքար կը մղեն Օրէնքին դէմ՝ որ իրենց իրաւասութիւնները սահմանափակելու ամեն սուսակութիւնը ունին։ Ասոնք կուզեն որ Օրէնքին տեղ նախապաշարուած տիրէ, ու իրենց դասակարգը - ձրակերներու և պորտաբոյժներու վոճմակը - տիրապետէ մարդկութեան մնացեալ դասակարգներուն վրայ և ըստ կամարուտէ, խրժէ, պառակի, հանգչի և զիտաւ Տեառն - Իրեն - պատմէ հաւատացեալը...

պնդէ։ Եթէ նախապաշարուած գերծօրինապահ և ուղղամիտ, անաչառ և անկաշառ պաշտօնեաներ չ'պակսին օրէնքը տառապէս գործադրելով իրաւանց հաւատարութիւնը պահպանելու համար, այն ատեն՝ այս վերջնոյն - Օրէնքին - յաղթանակը շատ մեծ պիտի ըլլայ։ որովհետեւ կրօնքը՝ Օրէնքին անկազմակերպ վեճակին մէջ է որ իր ուժին մէջ գտնուած և գոյութեան իրաւունքը ստացած է, միշտ իրեն զօրավիգ ու աշակից ունենալով հա-

Օրէնքը ասոր հակառակ կը

մայնքներու նախապաշարումը, և սուտերով փուտերով տգէտ ամբոխին մտքին վրայ տիրելով է որ զայն հնազանդութեան մէջ պահել կրցած է որոշ ժամանակ մը :

Իսկ Օրէնքը՝ նախապաշարումին տեղ ունի զսպելու գործադիր ուժը. բանակը, զօրքը, զինուորն ու ոստիկանը, և ամէն ինչ որ պէտք է արդարութիւնը իր դահույքին վրայ բազմած պահելու համար միշտ :

Միայն եթէ պակաս մը կը տեսնուի հոս՝ այն ալ գործադիր իշխանութեան մէջ ստեպ սրպրդած անուղղամիտ, կաշառասէր և անարդար պաշտօնեաներն են, որոնք Օրէնքին հմայքը կը պակսեցնեն յայտ մարդկութեան և անոր ծոցէն կամայ ակամայ անիշխանականներ՝ և ասոնց նման այլ և այլ դասակարգեր և խմբակցութիւններ կը ծընին ու սնին :

Ասոնք ալ՝ եթէ խորապէս քննենք՝ դարձեալ նախապաշարումի խղճալի գոհեր ըլլալնին միայն պիտի կրնանք հաստատել, եթէ մարդոց կազմալին և իշխան դուրսութիւններն ալ իրենց ազդեցիկ դերերը չունին այս բոլոր անպատահութիւններուն մէջ . . .

Եթէ հին պատմութիւնները ուշի ուշով քննենք. զոր օրինակ առնենք Աստուածաշունչ մատենը. պիտի տեսնենք որ հոն լստիկ կենցաղը հետոզ անտրամաբանութիւններ աղողած են, և ստուրթիւնն ու խաբէութիւնը Աստուծոյ - ճշմարտութեան - շունչով ընդելուզուած են, մարդկութեան արդի զարգացած դասակարգէն ալ ընդունուած օրէնքներուն բացարձակապէս հակոտնեայ, բայց մեր նախապաշարութիւնները (թոյլ չեն տար տակաւին որ զայն Ս. Գիրք անուանելէ տարբեր անուն մը տանք. այսինքն՝ հիներու տգիտութիւնն ու նախապաշարումը տիրապետող ժամանակին մէջ կատարուած ապօրինութիւնները մեզի բերող պատմութիւն մը պարզապէս :

Բայց ցաւալին այն է որ՝ տակաւին մարդկութիւնը այնպիսի փուլերէ կանցնի որ՝ տեղ տեղ նախապաշարեալներու թուական առաւելութիւններէն զգուշանալով՝ Գրիտոսէյտոյ՝ անոր մէջէն կարգ մը բաներ ալ սրբագրելու համար վրձնական քայլ մը չ'առնեն . . .

Սակայն պիտի գայ ժամանակ և ասիկա շատ ուշ ըլլալու չէ, որ Օրէնքը պիտի տանի վերջնական յաղթանակը և կարելի ելլածին չափ կարգի պիտի բերուին «Մովսիսական» դարերէն մնացած նախապաշարութիւնները, ստուրթիւնն ու կեղծիքը՝ որ ծանօթ դասակարգերու քով կրօնքի և հաւատալիքի կարգ անցած է, և անկարագրելի անբարձներ կը գործէ իր պատիր ապագայապաշտ խոտուրտներով առ ինքն յանկուցանելով ա՛յնպիսիներ, որոնք հազիւ իմն ընդգրկած այդ դասակարգերուն Օրինահալած գաղափարները, թէ և կ'անդրադառ-

նան իրենց մեծ սխալին վրայ, սակայն անկարելի կը դառնայ իրենց համար այլ ևս՝ դէպի ճշմարտութեան լոյսը ուղղել իրենց քայլերը, ու մոլորեալներու կարասին խառնուած շարան շարան կերթան, կերթան՝ իրենք ալ չեն գիտեր թէ՛ դէպի ո՞ր Անդունդը . . .

ՄԵՐՍԵՏԷՍ

ՆՈՐ ՔԱՅԼ

Մօտ ատենէն՝ Արշալոյս րը շարժական երկու անգամի վերածելու համար պէտքը կայ գրաշարութեան ուսանողներու պայմաններուն ծանօթանալու համար գի. մեկ թերթիս Տնօրինութեան :

Իդական սեռէ փափուքողեր ալ կրնան ներկայանալ :

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ե.

ՄԱՐՉՊԱՆՆԵՐԸ

Ռուս Սահմանադրական - Ռամկավար (Գատէթ) կուսակցութեան յայտնի Լիտեր՝ Միլիւքով, կը գրէ Ազատամարտ, Բէյ լրագրի 164րդ համարէն «Հայկական Հարցի Տագնապը» խորագրով յօդուածաշարք մը սկսած է. Առաջինին մէջ յօդուածագիրը, յիշելով արտաքին Գործերու նախարար Պ. Սազանօֆի Տուճի բեմէն ըրած այն յայտարարութիւնները թէ Հայկական բարենորոգումները ստացած են յաջող և միակ յաջող լուծումը, համեմատութեան ու վերլուծման կ'ենթարկէ Յունուար 26ի համաձայնագիրն ու Մայիս 10 թուականով ստորագրուած Ընդհանուր Բնիշխանութեան պայտօնին յատուկ Հրահանգը - կը գտնէ որ գործնական ամէն իրաւասութիւն և հնարաւորութիւն չ'իջուած է. Յօդուածը կը վերջանայ հետեւեալ տողերով. - «Ի՞նչ հաջողութեան ընթացքով ա՛յն եզրակացութեան պիտի հասնի թէ՛ արդարև լաւ սկսուած գործը իր իրականացման սկզբնաւորութենէն իսկ փճացուելու վտանգին մէջն է. Ի՞նչպէս եղաւ որ մենք թոյլ տուինք այս այլափոխութիւնը և ի՞նչպէս այժմ խուսափել անոր հետեւանք վտանգներէն. Այս ալ առանձին քննութեան կը կարօտի . . .»

Է՛ն ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Երուսաղէմի Վարչական պատուիրակ - ա՛յն սա պատուիրակներուն կարաւանը . . . - Տիար Վահան Խէքէեան, իրաւունք շատ մեծ մարդ եղաւ Կ. Պօլսոյ ազգ. Իր. ուղղարարին մէջ Երկրպետի երես. փոխանը ըլլալէն ի վեր, հակառակ Կ. Պօլսոյ ազգ. Վարչութեան հեռագիրներուն՝ որ Երուսաղէմէն չի հեռանայ, կ'ըսուի թէ՛ մեկնած է անտի և այս պահուս Գահիրէ մեր քով կը գտնուի. Էսկի վարսանը ի՞նչպէս կարելի է մոռնալ . . .

Յարմար է կը կարծենք որ՝ Տ. Վահան Խէքէեան, հրապարակային

ՅՈՒՂԱՐԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ Գ. ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՈՐԳԻՒՄ ՏԱՀԷՐ ՍԱՆԿԱՐ - ԷԼ - ՍՈՒՐՈՒՐԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 12 Գ Ա Հ Ի Ր Է

Գ. Ռափայէլեան որդւոց ձուլարանին մէջ ամենամեծ խնամով կը պատրաստուին ամէն ընդուն տպագրական տառեր, իրենց բոլոր տեսակներով և յարկից Մարիիկներով :

Գ. Ռափայէլեան որդւոց ձուլարանին տառերը ամենէն կատարելագործուածները ըլլալէ զատ, տոկոսութեան տեսակետով ալ անմրցելի են :
Յաճախողաց զերութիւն ընծայելու համար, Գ. Ռափայէլեան որդիք, բացի Տահերի Ձուլարանէն, Ապտինի Գարագոլին մօտ Գրասենեակ - Վաճառատեղի մը հաստատած են, որուն բացումը մտաւոր տեղի պիտի ունենայ :
Ձուլարանի թէլէֆօնին թիւն է 835 :

Ա Չ Խ Ա Տ Վ Ն Ո Ց

Ա՛ՌՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

Ն. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Օրերայի Հրապարակի վրայ, Գրխարայ Պատիւն դիւնաց :

Փորագրութեան արուեստի բոլոր ճիւղերը մասնագիտօրէն կը կիրարկուին մեր աշխատանոցին մէջ կատարել ճշգրտապէս թարգմանութեան : Առեւտրական գրասենեակներու յատուկ պլագան մթերքներ, ինչպէս՝ Swrkon, պիւլկոօքոն պղինձէ և քաւչուէ քիւլպրսէք քօր քիւլպր և այլ օրոնք մեր տրամագրութեան տա. կը գտնուին դիւրամատչելի գներով :
Impression en Relief

բանախօսութեամբ մը իր երեսփոխանի և Պատուիրակի կրկնակի պաշտօններուն ընդմիջը և արժէքը բացատրէ եզրկատարայեան, որպէս զի ասոնք լաւ գիտնան թէ՛ ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Կ. Պօլսոյ և Երուսաղէմի մէջ :

Եզրկատարայ այս պահանջը Պ. Խէքէեանէն ընելու իրաւունք ունի :

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Փ

Աղէքսանդրիա Տ. Յ. Կ. - Ըստացուած է ճեր 13 Յունիս թուականին. տրուած տեղեկութիւնները գոհացուցիչ կ'երևան. սակայն լաւագոյն է որ ինք անձամբ ալ գրէ՛ անկէ քիչ շատ իր կարողութեանը մասին գաղափար կազմելու և միևնոյն ատեն հաղորդելու ուր որ անկէ. եթէ կարելի չէ որ ինք անձամբ գայ. Մեծ յոյս կայ թէ պիտի յաջողի :

Տ Ե Ղ Ա Ա Ա Ն

Ն. Բ. ԽՏԻԼ
Երէկուան հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ՛ Ն. Բ. Խտիլը Փարիզէն Վիէննա և անտի Կ. Պօլսոյ մեկնած է :

Մարիէ Սանիէէն Ն. Բարձրութեան թղթակցութիւնները Պօլսոյ իր հասցէին զրկուած են :

ՃԱՄԲՈՒ ՎՐԱՑ
Հէլիօօրիս բնակող 23 տարեկան մանկամարդ բայց յղի կին մը շուկայի գնումներէ իր տունը վերադարձին, ճամբան քարի մը վրայ հանգչիլ կուզէ, բայց կը նըլաղի :

Անցորդները օգնութեան հասնելով կը խնամեն կինը. որ ծննդաբերութեան ցաւերէ բռնուած է եղեր և ճամբու վրայ մանուկը կը ծնի. իսկ Ասիսաւս փիւպիլի

կամաւորները՝ մայր և որդի հիւանդանոց կը փոխադրեն :

Խէ՛զ՞ փոքրիկ. այդչափ դիւրին ծնար ամա, ի՞նչ ցաւերով և վիշտերով պիտի մեծնաս արդեօք :

ՅՈՒՂԻՍ 14Ը

Մեծ շքով տեղի ունեցաւ այս տարի ալ Յունիս 14ի տօնը որ Ֆրանսայի հանրապետութեան հաստատման տարեդարձն է :

Էօզպէրի հանրային պարտէզը շքեղօրէն լուսազարդուած էր :

Այս առթիւ ազգայնականներու պետ Մուհամմետ պէյ Վահիտ հեռագիր մը զրկած է Ֆրանս. Հիւպատոս Պ. Տըֆրանսին. որուն պատասխանուած է :

Չենք գիտեր թէ՛ Հայոց առաջնորդարանին կողմէ տլ ո՞ւր է համակրանաց արտայայտութիւնք տեղի ունեցա՞ն :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Սօժիս 16 Յունիս. - Ռուսական զօրաց խումբ մը կէս գիշերին պաշարեց Վառնայի Պոչկարական սահմանազուխը, Նօյրիյի ճանրուն երկայնիք եւ կրակեց տոռանց կանխաւ զեկուցանելու : Պոչկարները եւ քաղաքեացիները վիրաւորներ չկան :

Կ. Պօլսոյ 17 Յունիս. - Խորհրդարանին մէջ պատերազմական նախարար Յոյս Ներշլյեց թէ ռուսակը թելու փոխ, բայց պիտի ջնջէ անցելոյն խոր յիշատակը : Կառավարութիւնը 5,000,000ի վարկ մը պահանջեց զիմառակական պատերազմախնդրանց համար :

ԵՐԱՆՈՒՑՈՒՄ

«Արշալոյս» ի Կ. Պօլսոյ ներկայացուցչութիւնը՝ ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, ստանձնած է Տիար Գրիգոր Տամկաճեան, որուն պէտք է դիմել Թերթիս վերաբերեալ ամէն գործերու համար :

T I R I N G

Թ Ի Ր Ի Ն Ք

ԳԱՎԱԳԻ ՓՈՂՈՑ ԿԱԿԻՆ ՓԱՄԲԱԼ

Վ Ա Ջ Ա Ռ Ա Տ Ա Ն Կ Ի Ց

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԵՅՐՄԱՐԱՍԵՆ ՏԵՍԱԿ ԵՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՍՏԵ ԵՆ
ՓՈՒԹԱՑԻՔ ՕԳՏՈՒԼ

Կ. Պոլսոյ ամենածածնօթ Թիֆլիսի Տան Գահիրէի
Նորահաստատ Մանածիւղն է .

ՏՈՎԱՅԻՆ ԵՒ ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Լ. ԵՆՈՎԳԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ .
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ (Եղիպտոս)

Շարաթական կանոնաւոր երթեւեկ .
Միացեալ Նահանգներու , Բա.
Նատայի եւ Հարաւային Ամերիկա .
յի համար .
Գողթականներու համար չափա
ւոր գին .

Աչքի քննութիւնը ճիշդաբար
կը կատարուի՝ տեղւոյս մէջ ,
Մանրամասն տեղեկութեանց
համար դիմել Գործակալութեան .
ՄՕՀԱՄԷՏ ԱԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Հեռագրական Հասցէ — ԼԵՆՕԲՕ
Փոսթ արկղ Թիւ 897
Թուրքիոյ գաւառներու մէջ
փոխ - գործակալներ կը փնտրուին

ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՂՔԱՏԱՆՆԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅՈՑ

247 դ Թիբաթ
Գահիրէ, 13 Յուլիս 1914
Առաջին պարգև

Թիւ	18542	Ղրջ	Ողջ	4000
"	5011	"	"	400
"	5585	"	"	200
"	7059	"	"	100
"	67	"	"	"
"	12236	"	"	"
"	593	"	"	"
"	31	"	"	"
"	10794	"	"	"

Հետեւեալ 40 թիւերը կը շահին 70ա-
կան զրուշ .

268	849	960	1001	1287	2274
2603	2605	2906	4055	4471	4534
4689	4895	4903	4931	5114	6286
6687	6860	7221	7876	8784	9465
9665	9700	10066	10178	10577	
10792	10897	11061	11707	12631	
12669	12809	13944	14034	15849	
			15976		

ՓՈՐԱԳՐԻՉ

Ա. ՍԻՆԷՄԵԱՆ

ԶԻՆԳՕԿՐԱՔ

Մուկաննէս Աշի Փողոցին վրայ
ՇԱՐԱ ԹՕՐԿՈՒՄԱՆ

GRD. BAR ABBAS

ՇԱՐԱ ՊԱՊ ԷԼ ՊԱՀՐԻ ՆԱԽԻՆ ՖԼԱՇԻՆ ՏԵՂ
ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԷՐԻՔ Ս . ԲԱԼԱՄՈՒՏԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻՔ

Կոան Պառ Ապպար կոչուած է ըլլալ հատափայլ մը , ճոխ եւ
ամենամաքուր կահաւորուած .

ՍԳԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՄԱՆԱԼ . ԱՐԱԿ ԵՒ ԿԱՆՈՒԱՒՈՐ .

Կը հրաւիրուին ընթանիքները , իրենց ժամագրաւայրը ընտրել հոն .
վստահ ըլլալով թէ՛ գոհ պիտի մնան .

Կոան Պառ Ապպար մասնաւոր խնամքով ընտրած է իր բոլոր ըմ.
պելիները՝ լաւագոյն տեսակներէ առաջնութիւն առաջ լՕՎԷՆ ՊՐԱԿԻՆ
համբաւեալ գարեջուրին . Օ՛ն ուրեմն . փութացէ՛ք դէպի Պար Ապպար .
Ս . ՓԱԼԱՄՈՒՏԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԻՔ

THE SINGER MANUFACTURING Co

ՍԻՆԿԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարա-էլ-Պղրապի Տալիզ Պրայի սեփականութեանը մէջ .

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները Սինկերներն են եւ ասոնցմէ
մինչեւ ցարդ 22,000,000 ծախուած է :

400 է աւելի վկայական եւ մեքենաներով վարձատրուած , Երաշխատեալ մեքենաներ .

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ ՎԱՐՉԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստանախիսին մէջ ստացած է .
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ
ԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻՔԻՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԵԱՑ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն . Բ . ԵՅԻՎԱԿԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ ,
ուշագրութիւն դարձնել
իւրաքանչիւր 'եքենայի
վրայ . Սինկերի ներկայ
յառկանչիմ

Ձրի դասեր եւ նորոգու-
թիւններ , յաճախորդաց
տուններուն մէջ .

Վճարմանց դիւրութիւն
Փոխանակութիւն հիներու
նորոգութիւն ամեն կարգի
Մեքենայից

Գին ՉԱՓԼ :

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈՒՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՃԻՂՆԵՐ ՈՒՆԻ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՊԱՋԱՐ ՄԻՐՈՒՐ ԹԻՒ 19 ԱՒԵՏԻՍ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Մեր ճաշարանին մէջ կը պատ-
րաստուին Եւրոպական եւ Արեւել-
եան ընտիր կերակուրներ . պան-
դախտ երիտասարդները եթէ ան-
գամ մը այցելեն մեծապէս գոհ
պիտի մնան մատչելի գիներէն եւ
սպասակութենէն . 14

Գ Ո Ր Ծ Ա Կ Ա Լ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

« Արշալոյս » ի ամբողջ Ռուսա-
նիոյ գործակալութիւնը ստանձնած
է Տիար Կ . Փիլիպպոսեան , որուն
պէտք է դիմել թերթին վերաբեր-
եալ ամէն գործերու համար .
Մեր գործակալին հասցէն է .

Mr. G. B. Pilibossian
F. American
83 St. Mangalia

(Roumanie) Constantza

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԵՈՍԵԱՆ ԴԵՐՉԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Փոխադրուած է Շարա Ապտ Էլ Ապիզ
Ապտիի Գարագոյլին մօտ .

Անոնք որ ճաշակաւոր գոսթիւն մը
ունենալու համար զանազան տեղեր դի-
մած ու դժգոհ մնացած են թող ան-
գամ մը մեր վաճառատոնը այցելեն .
պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանաւոր-
ուելուր՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը
նը գոհացուցիչ չ'գտնեն . կանխավճարը
ամբողջովին ետ պիտի ստանան .

Այս պայմանը՝ ճաշակաւոր հազ-
ուելու փափաքողներուն համար , նը-
պաստաւոր առիթ մը պիտի ըլլայ .

Ապառիկ ապսպրանքները նկատու-
ղութեան շէն առնուիլը , եւ անոնք որ
ինծի կը գիմեն , դիւրաւ կրնան ըմբռ-
նել ապառիկին տարբերութիւնները ,
Թէ գործի մաքրութեան եւ թէ զքե-
րեւրու մասին .

1-50 ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԵՈՍԵԱՆ

Արսովեստր ԵՂԻՇԷ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Սեփական Տպարան ԱՐՇԱԼՈՅՍ Լրագրոյ

ՏՊԱՐԱՆ

Ա Ր Շ Ա Լ Ո Յ Ս

ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանը՝ Արսովեստր Եղիպսական Կառավարութեան
ներքին Գործոց Նախարարութեանէն . ամենամեծ խնամքով կը ծախարէ .

1. — Արսովեստր Օրսպերթը , Հանդիսներ , Պրոչիւներ , Պարբերա-
կաններ եւ մանաւանդ Կիրիս .
2. — Վաճառականական տեսներ՝ եւ գրասենեակի ամէն տեսակ սր-
պագրական պիտոյքներ՝ ամէն շեղումով .
3. — Յայտարարութիւններ , շրջաբերականներ , նախակատարներ ,
ժապարակներ , եւ այլն .
4. — Հարսանեկան տուներ . մանկադրներ եւ այլն .

ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանին հասցէն է , ց'հոր սեօրիւնքիս . Շարա
Մուկաննէս Աշի . Սիքստէյ երկարող քրամկէյի գծին վրայ , Հարթ - Էյ
Մասապէկ - Էյ Գահիլէ , թիւ 40 , Տիար Միկասս Երիկեանի յառկա-
րածեկին մէջ .